

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „2020. aastal antavad tootmiskohustusega seotud otsetoetused ja väikepõllumajandustootja toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 11 lõike 3 alusel.

Määrusega sätestatakse liikmesriigile kohaldamiseks vabatahtlike toetuskavade alusel antavad toetused, mida on 2020. aastal võimalik taotleda.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maakasutuspoliitika osakonna otsetoetuste büroo peaspetsialist Ragni Koitmaa (625 6146, ragni.koitmaa@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Mari-Liis Kivipõld (625 6283, mari-liis.kivipold@agri.ee) ning eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670), on Eesti riik kohustatud rakendama teatud toetuskavasid, nagu ühtne pindalatoetus, kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus ja noore põllumajandustootja toetus. Lisaks on liikmesriigil teatud toetuskavade puhul võimalus valida, kas neid rakendada ja kui, siis milliseid neist. Sellised on ELÜPSi § 11 lõike 1 punktides 4–7 nimetatud toetused.

Eelnõu kohaselt on 2020. aastal võimalik taotleda Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (edaspidi *EAGF*) vahenditest rahastatavat väikepõllumajandustootja toetust, piimalehma kasvatamise otsetoetust, piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus ning puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetust. Nimetatud toetuste saamise täpsemad nõuded ning toetuste taotlemise ja taotluste menetlemise kord kehtestatakse iga toetuse kohta maaeluministri määrusega.

Eesti on 2014. aasta 1. augustiks saatnud Euroopa Komisjonile teavituse tootmiskohustusega seotud toetuskavade rakendamise kohta ning komisjoni palvel esitanud lisadokumendid ja põhjendused, mis selgitavad nende toetuskavade rakendamise vajadust. Lisaks esitas Eesti 2016. aasta 1. augustiks analüüsi ja põhjendused kahe tootmiskohustusega seotud toetuse muutmiseks ning kahe tootmiskohustusega seotud toetuse andmise lõpetamiseks alates 2017. aastast. 2019. aasta 1. augustiks esitas Eesti Euroopa Komisjonile analüüsi ja põhjendused uue tootmiskohustusega seotud toetuse andmiseks. Eesti soovib 2020. aastal maksta eraldi piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus. Piimalehma kasvatamise otsetoetust on makstud alates 2015. aastast kogu Eestis, kuid 2020. aastal makstakse piimalehma kasvatamise otsetoetust kahe erineva toetusena. Täpsemad nõuded kehtestatakse maaeluministri määrusega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608–670). Eesti teavitas Euroopa Komisjoni rakendatavatest toetuskavadest esimest korda 1. augustil 2014, alates 2017. aastast kehtima hakanud muudatustest 1. augustil 2016 ning alates 2020. aastast kehtima hakkavatest muudatustest 1. augustil 2019.

4. Määruse mõjud

Määruse peamine eesmärk seisneb potentsiaalsete taotlejate jaoks õigusselge olukorra loomises selle kohta, milliseid ELÜPSi § 11 lõike 1 punktides 4–7 nimetatud otsetoetusi on 2020. aastal võimalik taotleda. Eesti rakendab 2020. aastal nelja liikmesriigile kohaldamiseks vabatahtlikku toetuskava, mille raames antakse piimalehma kasvatamise otsetoetust, piimalehma kasvatamise otsetoetust Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus, puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetust ning väikepõllumajandustootja otsetoetust. Tootmiskohustusega seotud toetuste maksmiseks on aastal 2020 ette nähtud 6,315 miljonit eurot, millest 0,544 miljonit eurot kavandatakse puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetuseks, 4,309 miljonit eurot piimalehma kasvatamise otsetoetuseks ja 1,461 miljonit eurot piimalehma kasvatamise otsetoetuseks Saaremaal, Hiiumaal, Muhumaal, Kihnus ja Ruhnus. Väikepõllumajandustootjate kava raames antakse kõiki teisi otsetoetusi, kusjuures toetuste saamise nõuete osas kehtivad teatud erisused. Taotleja peab täitma nõudeid nende otsetoetuste saamiseks, mida ta on taotlenud, kuid ei pea täitma nõuetele vastavuse nõudeid ega järgima kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid. Iga-aastane toetussumma väikepõllumajandustootjate kavas osaleva põllumajandustootja kohta arvutatakse taotletud otsetoetuste ühikumäärade alusel ja eraldi eelarvet selle toetuse jaoks eraldatud ei ole.

Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) 2018. aasta andmete kohaselt määrati väikepõllumajandustootja toetust 1475 taotlejale, kelle kasutada oli 7448 hektarit põllumajandusmaad ja kes kasvasid 49 piimalehma. Piimalehma kasvatamise otsetoetust määrati 1077 taotlejale, kellel oli 34 398 piimalehma. Puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetust määrati 202 taotlejale, kelle kasutuses oli 1715 hektarit põllumaad.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetusi rahastatakse Euroopa Liidu eelarvest (EAGFi vahenditest). Tootmiskohustusega seotud toetusteks kavandatakse aastal 2020 maksta 6,315 miljonit eurot, mis on 3,73% kogu otsetoetuste eelarvest. Väikepõllumajandustootja toetust võib maksta otsetoetuste eelarvest kuni 10% ulatuses.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid riigieelarve vahenditest. Nimetatud toetuste menetlemisega seotud kuludeks on kavandatud vahendid *PRIA* eelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Kooskõlastamise käigus esitatakse eelnõu arvamuse esitamiseks *PRIA*-le.

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.